

SYL

HE 134/2024 vp

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan kuuleminen 13.11.2024

Sosiaalipolitiikan asiantuntija Henri Kontkin, SYL

HE:stä yleisesti

SYL vastustaa esitystä 14 vuorokauden enimmäisajasta luopumiseksi perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitotakuussa 23 vuotta ja sitä vanhempien kohdalta.

Esitetty hoitotakuun rajausta jättäisi **75 %** korkeakouluopiskelijoista pidennetyn kolmen kuukauden hoitoon pääsyn enimmäisajan piiriin. **Vain neljäsosa** saisi jatkossa hoitopolkunsa alkuun oikea-aikaisemmin eli enintään kahdessa viikossa.

Takuun ikärajauksesta

Emme kannata esitysluonnoksessa mainittua hoitotakuun alle 23-vuotiaiden ikärajausta yleis- ja mielenterveyden tai suunterveyden kohdalla. Pidämme rajausta perusterveydenhuollon käyttäjiä erityisesti korkeakouluopiskelijoiden kohdalla tarpeettomasti jakavana.

Korostamme yhdessä opiskeluterveydenhuollon palvelut korkeakouluopiskelijoille tuottavan YTHS:n kanssa, ettei ole lääketieteellisesti perusteltua jakaa alle 23-vuotiaita ja 23 vuotta täyttäneitä erillisiin hoitotakuun sääntelyaikoihin.

SYL ei kannata korkeakouluopiskelijoiden palvelutarjonnan eriyttämistä ja kahtiajakamista ikäperusteeseen vedoten. YTHS:n tulisi tuottaa lainsäädännöllisestä näkökulmasta palveluita yhdenvertaisesti kaikkien korkeakouluopiskelijoiden tarpeisiin vastaten.

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palveluita tuottavan YTHS:n mukaan esimerkiksi opiskelijoiden mielenterveyden ongelmat puhkeavat tai lisääntyvät **tyypillisesti opiskelujen alku- ja loppuvaiheessa**. Esitetty hoitotakuu **ei siis tukisi opiskelijaa** tutkinnon loppuun suorittamisessa ja **valmistumisessa**, mikä asettaa riskejä myös sujuvalle siirtymiselle opinnoista työelämään.

On suurena vaarana, että alle 23-vuotiaiden tiukemman hoitotakuun vuoksi joudutaan rajallisia YTHS:n resursseja panostamaan enemmän juuri heidän velvoitteidensa täyttämiseen.

Tällöin vastaavasti 23 vuotta täyttäneiden hoitoonpääsy voi pidentyä entisestään, mikä heikentäisi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palveluiden yhdenvertaisuutta entisestään.

Palvelut tarvitsevat resurssinsa

Korkeakouluopiskelijoiden palveluntarve on kasvanut voimakkaasti menneinä vuosina (2021->).

Erityisenä huolenaiheena ovat olleet mielenterveyden lievät ja keskivaikeat oireet, joiden kohdalla YTHS:n palveluihin kohdistuva palvelukysyntä on kasvanut viimeisten kolmen vuoden aikana **miltei 40 %**.

KOTT 2024: Opiskelijan mielenterveyden ajankohtaistieto

- Opiskelijoiden kokema merkittävä psyykinen kuormitus on hieman vähentynyt 35 %:sta 29 %:iin vuosien 2021 ja 2024 välillä. Edelleen koholla vrt. muu Suomen väestö.
 - Ikäluokittain tilanne herättää hoitotakuunkin puolesta huolta: merkittävää kuormitusta koki esimerkiksi 30–34-vuotiaista opiskelijoista **peräti 35 %**.
- Opiskelijoista 17 prosentilla oli viimeisen vuoden aikana todettu ahdistuneisuushäiriö, kun taas 15 prosentilla oli todettu masennus. **Naisopiskelijoilla kehitys oli erityisen huolestuttavaa:** sekä ahdistuneisuushäiriö että masennus ovat yleistyneet.
- Sosiaalista ahdistusta esiintyy **joka kolmannella** korkeakouluopiskelijalla.

SYLin esitys hoitotakuuksi

Pidämme vuonna 2024 voimassa ollutta 14 vuorokauden hoitotakuuta sopivana mitoituksena yleiseksi hoitotakuuksi korkeakouluopiskelijoiden kohdalla.

Tällä hoitotakuulla kyetään puuttumaan terveysongelmiin ajoissa suhteessa 3 kk enimmäisaikaan.

Suunterveydessä vastustamme myös esitettyä 6kk takuuta.

HE:ssä ei ole myöskään huomioitu esimerkiksi hallinnollista kustannusta, mitä syntyisi muun muassa hoidon tarpeen arvion yhteydessä pakolliseksi tulevasta ikäperusteisesta jaottelusta sekä raportointiin liittyvien velvoitteiden täyttämisestä eri hoitotakuun mitoituksia koskien.

Kiitos!

Henri Kontkin

Sosiaalipolitiikan asiantuntija
(terveydenhuolto, hyvinvointi,
yhdenvertaisuus)

040 413 4411
henri.kontkin@syl.fi

SYL